

Konu : Doğal Sayılarla Çıkarma İşlemi

Kazanımlar : M.3.1.3.1. Onluk bozma gerektiren ve gerektirmeyen çıkarma işlemi yapar.

M.3.1.3.2. İki basamaklı sayılardan 10'un katı olan iki basamaklı sayıları, üç basamaklı 100'ün katı olan doğal sayılardan 10'un katı olan iki basamaklı doğal sayıları zihinden çıkarır.

⇒ Çıkarma işlemi onluk bozmayı gerektirmeyen çıkarma işlemi ve onluk bozmayı gerektiren çıkarma işlemi olarak iki şekilde yapılabilir. Aşağıdaki onluk bozmayı gerektirmeyen çıkarma işlemi inceleyelim.

Yüzler Basamağı	Onlar Basamağı	Birler Basamağı	
5	7	9	→ Eksilen
3	5	6	→ Çıkan
2	2	3	→ Fark

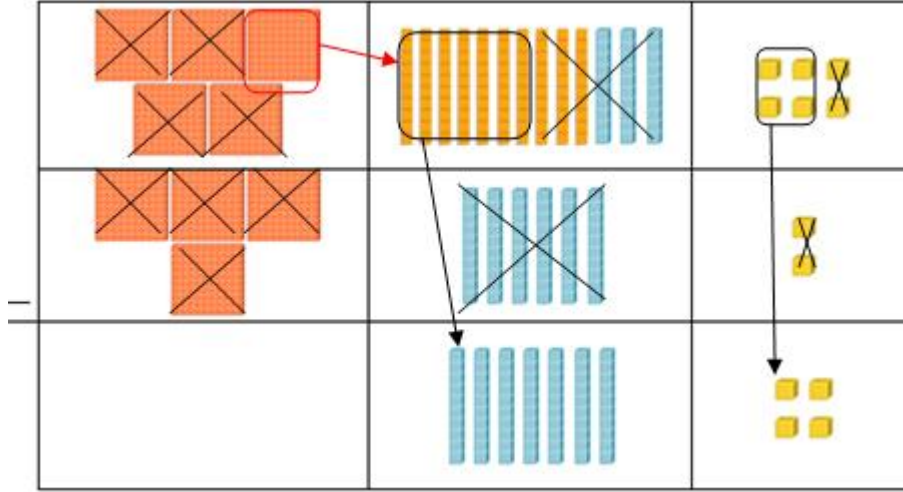
★★ Çıkarma işlemi yapılırken **birler** basamağından başlanır. Birler basamağındaki rakamların farkını (9-6) **3**, onlar basamağındaki rakamların farkını (7-5) **2**, yüzler basamağındaki rakamların farkını (5-3) **2** buluruz.

⇒ **Eksilen** sayının basamağındaki rakam **çıkan** sayıdan küçük ise onluk bozarak çıkarma işlemi yaparız. Aşağıdaki onluk bozmayı gerektiren çıkarma işlemi inceleyelim.

Yüzler Basamağı	Onlar Basamağı	Birler Basamağı	
4	5	12	→ 12 - 4 = 8
2	3	4	
2	2	8	

Yüzler Basamağı	Onlar Basamağı	Birler Basamağı
4	13	6
5	3	
4	6	2
	7	4

$13 - 6 = 7$

★★ Küçük sayıdan büyük sayı çıkamaz. **Eksilenin** onlar basamağındaki **3**, **çıkanın** onlar basamağındaki **6**'dan **çıkamaz**. Bu durumda eksilenin yüzler basamağından (komşudan) bir yüzlük alınır. Bir yüzlük **10** tane onluktur. Toplam **13** onluk olduğu için onlar basamağının farkı $(13-6)$ **7** olur. **Eksilenin** yüzler basamağından 1 yüzlük alındığı için orada $(5-1)$ **4** yüzlük kalır.

⇒ **95 – 40** işleminin sonucunu zihinden bulalım.

$$\begin{array}{r}
 95 \rightarrow 9 \text{ onluk} + 5 \text{ birlik} \\
 40 \rightarrow 4 \text{ onluk} \\
 \hline
 55 \rightarrow 5 \text{ onluk} + 5 \text{ birlik}
 \end{array}$$

★★ Sayıları onluk ve birliklerine ayırdık. Sayımızdan istenen onluk kadar zihinden çıkardık.

⇒ **100 – 70** işleminin sonucunu zihinden bulalım.

70'in üzerine onar ekleyerek sayalım. (80-90-100)

★★ 100 ile 70 arasında 3 onluk fark vardır.